

Повна назва: ЗОВНІШНЯ ПОЛІТИКА ТА ДИПЛОМАТІЯ УКРАЇНИ

Статус: нормативна

Мета: вивчення історії становлення та розвитку української дипломатії упродовж XX-XXI ст. та її місця в сучасному світі; розширення наукового світогляду студентів, надавши знання про зовнішню політику України в кінці XX – початку XXI ст.; вироблення політико-дипломатичного мислення.

Обсяг, методики і технології викладання дисципліни: Завданнями курсу є формування дипломатичної і політичної свідомості, становлення професійного мислення. Складові частини курсу розкривають особливості становлення дипломатії України, відносини України з провідними державами у сучасних міжнародних відносинах, основні принципи та напрямки її зовнішньої політики, діяльність України у міжнародних організаціях тощо.

Об'єктом вивчення є багатостороння дипломатія та зовнішня політика України. Предметом вивчення є правові основи дипломатичної служби України, їх структура, головні напрями зовнішньої політики України.

Основними методами, які використовуються у навчальному процесі при вивченні предмету «Зовнішня політика та дипломатія України» є:

1. Пояснювально-ілюстративний метод або інформаційно-рецептивний. Даний метод знаходить широке застосування для передачі великого масиву інформації на лекції, з навчальної або методичної літератури, через екранний посібник у «готовому» виді. Студенти сприймають і осмислюють факти, оцінки, висновки і залишаються у рамках репродуктивного (відтворюючого) мислення.

2. Репродуктивний метод (репродукція – відтворення). Використовується переважно на семінарських заняттях, коли діяльність студентів організовується за кількараровим відтворенням засвоєваних знань. Для цього використовуються різноманітні роботи і різні форми самоконтролю.

Застосовується у взаємозв'язку з інформаційно-рецептивним методом (який передує репродуктивному). Разом вони сприяють формуванню знань, навичок і вмінь у студентів, формують основні розумові операції (аналіз, синтез, узагальнення, перенос, класифікація).

3. Метод проблемного викладу, використовується у побудові змістовної частини курсу (теми лекцій і семінарів). Важливою складовою даного методу є розкриття пошуків різних підходів у вирішенні тієї чи іншої проблеми. При цьому викладач реалізує розкриття системи доказів, порівняння точок зору, різних підходів. Студенти не тільки сприймають, усвідомлюють і запам'ятовують готову інформацію, але й стежать за логікою доказів, за рухом думки викладача.

4. Частково-пошуковий, або евристичний, метод, який полягає в організації активного пошуку рішення висунутих у навчанні (або сформульованих самостійно) пізнавальних завдань. Метод дозволяє активізувати мислення, викликати зацікавленість до пізнання на семінарах і колоквиумах.

5. Дослідницький метод. Є важливою складовою самостійної роботи студента, оскільки вони самостійно вивчають літературу, джерела, ведуть аналіз сучасних проблем міжнародних відносин та інші дії пошукового характеру. У даному методі найбільш повно проявляються ініціатива, самостійність, творчий пошук у дослідницькій діяльності.

Знання та навички:

Навчальна дисципліна «Зовнішня політика та дипломатія України» забезпечує *знання:*

- наявних джерел і літератури, які надають можливість проаналізувати становлення і розвиток міжнародних відносин на різних історико-політичних етапах;
- основних політичних та військових союзів, що визначали концептуальні напрями зовнішньої політики України;
- етапів творення української державності й становлення України як дієвого суб'єкта міжнародних відносин;
- діяльності українських представників у складі основних міжнародних організацій;
- особливостей кожного з етапів реалізації зовнішньополітичного курсу України в часовому вимірі.

Навчальна дисципліна «Зовнішня політика та дипломатія України» забезпечує *вміння:*

- визначати причинно-наслідкові зв'язки найважливіших міжнародних подій;
- простежувати вплив трансформації світової системи міжнародних відносин на реалізацію зовнішньополітичного курсу України;
- характеризувати реалізацію та складнощі розбудови зовнішньополітичного курсу України на сучасному етапі;

висвітлювати вплив провідних історичних особистостей на модернізацію та трансформацію зовнішньополітичного курсу України.

Кількість годин (кількість кредитів ЄКТС): 28 годин лекцій і 28 годин семінарів, 64 години самостійної роботи (4 кредити ЄКТС).

Види робіт: форми та умови проведення контрольних заходів.

Контроль та оцінювання навчальних досягнень студентів є важливою складовою навчально-виховного процесу у вищому навчальному закладі.

Процес контролю передбачає декілька етапів:

- 1) перевірку (виявлення рівня отриманих студентами знань, умінь і навичок);
- 2) оцінювання (вимірювання рівня знань, умінь і навичок і порівняння їх з певними стандартами, окресленими вимогами навчальної програми);
- 3) облік (фіксація результатів у вигляді оцінок, балів, рейтингу у журналі, заліковій книжці, залікових чи екзаменаційних відомостях).

У перевірці знань з предмету «Зовнішня політика та дипломатія України» передбачаються такі види контролю:

- поточний (відповіді на семінарах),
- тематичний (підготовка доповіді чи виступу з обраної студентом теми),
- підсумковий (підсумкове тестування й іспит).

Навчальною програмою з курсу «Вступ до спеціальності» передбачено години на самостійну роботу. Ця форма навчання передбачає опанування студентами другого курсу значної кількості проблем і питань відповідно до програми курсу.

Основними напрямками самостійної роботи студентів бакалаврату є робота над літературою і документами з метою вивчення змісту й оцінки цих документів і наукової монографічної літератури, у якій досліджується актуальні питання зовнішньої політики і дипломатії України; огляд публікацій у періодичних виданнях і наукових статей у фахових журналах («Політика і час», «Зовнішні справи» та ін.) опрацювання і використання довідкової літератури (енциклопедії, словники, тематичні довідники та ін.).

Триместровий контроль проводиться у формі іспиту. Триместровий іспит – форма підсумкового контролю з окремої навчальної дисципліни за триместр, що спрямована на перевірку засвоєння теоретичного та практичного матеріалу.

Студента допускають до триместрового контролю за умови виконання ним усіх видів робіт, передбачених навчальним планом на триместр з цієї дисципліни. Відповідно до принципів кредитно-модульної системи, якщо підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни (сума оцінок в балах за окремі оцінювані форми навчальної діяльності) є достатньою для продовження навчання (наприклад, 60E), то студент має право не складати триместровий іспит.

Іспити складають за екзаменаційними білетами, затвердженими кафедрою. Викладач в обов'язковому порядку ознайомлює студентів зі змістом екзаменаційних питань.

Критерії оцінювання знань на іспиті

Вся робота за триместр оцінюється у 100 балів. За кількістю набраних балів визначається рейтингова оцінка з дисципліни за триместр і звичайна оцінка, що проставляється у залікову книжку. У четвертому триместрі передбачений іспит, у зв'язку з чим ця величина поділяється на дві складові: $100=60+40$. Сума 60 балів і вище оцінюється

оцінкою "зараховано".

1. Оцінка 90-100 балів на іспиті ставиться в тому разі, коли:

а) на семінарських заняттях відповідь правильна, повна, послідовна, логічна; студент впевнено володіє фактичним матеріалом з усього курсу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, чітко орієнтується у просторі та часі, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає закономірності історичного розвитку і політичного процесу;

б) на належному рівні виконані всі завдання для самостійної роботи, які не містять плагіату, відзначаються самостійністю і творчим підходом;

в) студент має навички користування картами, схемами, довідниками; статистичний матеріал може втілити в схемах, діаграмах, графіках, вміє складати хронологічні таблиці;

г) відповідь дає грамотною українською літературною мовою, без русизмів, допускаючи при цьому 1-2 незначні помилки. Є 1-2 незначні помилки з фактичного матеріалу та 2-3 помилки мовно-стилістичного характеру. Письмові роботи також мають бути виконаними грамотно, українською літературною мовою;

д) студент відпрацював всі пропущені практичні і семінарські заняття.

2. Оцінка 82-89 балів ставиться в тому разі, коли:

а) відповідь правильна, послідовна, логічна, але студент допускає у викладі окремі незначні пропуски фактичного матеріалу, вміє застосовувати його щодо конкретно поставлених завдань, орієнтується у просторі і часі, допускаючи при цьому 1-2 помилки, аналізує причинно-наслідкові зв'язки, визначає основні закономірності історичного розвитку і політичного процесу, у деяких випадках нечітко формулюючи їх;

б) студент має навички користування картами та іншими наочними посібниками, складає графіки, схеми, діаграми, таблиці, допускаючи при цьому незначні помилки;

в) відповідь дає в цілому грамотною українською літературною мовою, але допускає русизми, стилістичні, орфографічні та пунктуаційні помилки (не більше 5-6);

г) на належному рівні виконані письмові завдання, де відсутній плагіат; може бути допущено надмірне цитування літератури і джерел;

д) студент відпрацював всі пропущені заняття.

е) оцінка 75-81 бал ставиться за тими ж критеріями, але допускає більшу кількість помилок в усних відповідях і письмових роботах.

2. Оцінка 67-74 бали ставиться в тому разі, коли:

а) студент володіє більшою частиною фактичного матеріалу, але викладає його не досить послідовно і логічно, допускає істотні пропуски у відповіді, не досить впевнено орієнтується у просторі і часі, не завжди вміє інтегровано застосовувати набуті знання для аналізу конкретних історичних ситуацій, нечітко, а інколи й невірно формулює основні

теоретичні положення та причинно-наслідкові зв'язки;

б) слабо орієнтується на політичній карті, допускає помилки при складанні таблиць, графіків, схем, діаграм;

в) при викладі українською мовою допускає помилки, русизми, що свідчить про недостатню його мовну культуру;

г) виконав усі письмові завдання для самостійної роботи, без плагіату, але допусти при їхньому виконанні надмірне цитування, не проявив у достатній мірі творчого підходу;

д) заняття відвідує, але не регулярно;

е) оцінка 60-66 балів виставляється за умови, що студент допустив більшу кількість помилок за всіма параметрами, порівняно з оцінкою Д.

3. Оцінка 0-59 балів ставиться в тому разі, коли:

а) студент виявляє незнання більшої частини фактичного матеріалу, не орієнтується у просторі і часі, не вмє визначити причинно-наслідкові зв'язки, сформулювати історичні закономірності;

б) не виконав завдань для самостійної роботи, пропускає заняття і не відпрацював їх;

в) не орієнтується на політичній карті, не може скласти хронологічну таблицю, побудувати графік, схему, діаграму;

г) відповідь безграмотна з точки зору української мови;

д) студент відмовляється відповідати на поставлені питання.

Викладач: Шевчук Олександр Володимирович, доктор політичних наук, професор. У 1995 р. закінчив Миколаївський державний педагогічний інститут за спеціальністю «Історія та правознавство». У 2002 р. захистив кандидатську, а в 2009 р. – докторську дисертації. З 2009 р. – професор кафедри міжнародних відносин та зовнішньої політики.

З жовтня 2011 р. працює на посаді декана факультету політичних наук Чорноморського державного університету ім. Петра Могили. Нагороджений почесними грамотами Управління у справах сім'ї та молоді Миколаївської обласної державної адміністрації (2004) та Миколаївської обласної ради (2006), Подякою МОН України (2014).

Фахівець з питань міжнародних відносин в Азіатсько-тихоокеанському регіоні, зовнішньої політики США, КНР, РФ. Автор більше 150 наукових праць з проблем міжнародних відносин.